

Modelowe przedsięwzięcia ładu przestrzennego Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiązań – nabór projektów

Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny (BMI) zaprasza we współpracy z Federalnym Instytutem Badań nad Budownictwem, Miastami i Przestrzenią (BBSR) oraz Komitetem ds. Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej do spraw Współpracy Regionalnej i Przygranicznej zainteresowane miasta i gminy, powiaty, euroregiony, regiony planistyczne oraz inne podmioty samorządowe do udziału w Modelowym przedsięwzięciu ładu przestrzennego (MORO) „Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiązań”.

Kontekst

Globalizacja, zmiany demograficzne, czynniki polityczne i inne oddziaływania będą w najbliższych latach w dalszym ciągu wpływać na rozwój przestrzenny. Pewne procesy są niezależne, inne można kształtować poprzez zagospodarowanie przestrzenne i współpracę. W szczególności skutki pandemii koronawirusa pokazują konieczność wspólnych strategii adaptacyjnych oraz transgranicznej komunikacji i kooperacji.

Polsko-niemiecki obszar powiązań, obejmujący województwa dolnośląskie, lubuskie, zachodniopomorskie i wielkopolskie oraz kraje związkowe Meklemburgia-Pomorze Przednie, Brandenburgia, Berlin i Saksonia, stoi przed poważnymi problemami strukturalnymi takimi jak zmniejszanie się liczby ludności, starzenie się społeczeństwa oraz słabe struktury gospodarcze poza obszarami metropolitalnymi. Jednocześnie istnieje w regionie znacząca liczba podmiotów, które nie traktują barier rozwojowych jako dane raz na zawsze i niezmiennie i angażują się na rzecz pozytywnych zmian we wspólnym regionie.

Powiązania między jednostkami samorządu terytorialnego i podmiotami odpowiedzialnymi za realizację zadań publicznych zostały ustanowione i są obecnie intensywne; jednakże w wielu przypadkach są one kruche i zależą mocno od zasobów osobowych i specjalistycznej wiedzy w zakresie planowania i realizacji. Jednocześnie kompetencje językowe i interkulturowe ciągle nie są optymalne. Dążyć należy do pogłębionych i systematycznych kooperacji, do wykorzystywania synergii zamiast nieskoordynowanego „działania obok siebie” – mówiąc krótko: do wspólnej Kultury planowania i komunikacji.

Istotnym dokumentem, stanowiącym rezultat intensywnej bilateralnej współpracy w zakresie gospodarki przestrzennej, jest przyjęta 1 grudnia 2016 przez Komitet ds. Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej do spraw Współpracy Regionalnej i Przygranicznej „Wspólna Koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań – Wizja 2030” (WKP 2030). Centralna sformułowana tam optymistyczna wizja brzmi:

„W roku 2030 silny społecznie, gospodarczo i przyrodniczo polsko-niemiecki obszar powiazań jako wspólny obszar zrównoważonego wzrostu jest ważnym motorem rozwoju w sercu Europy, oddziałującym także na inne regiony.”

Postrzeganie jako obszar powiazań tworzy szansę, aby granice uczynić mniej widocznymi, zredukować dysproporcje, usuwać bariery rozwojowe i uczynić kulturę porozumienia i kooperacji czymś zwyczajnym. Peryferyjność w obu krajach odczuwana dotychczas jako stygmat, wzmocniona jeszcze poprzez zamknięcia granicy uzasadniane pandemią koronawirusa, może być złagodzona poprzez pojmowanie się jako makroregion o znaczącym potencjale.

Wizja 2030 tworzy pozytywny i optymistyczny wizerunek przyszłości obszaru powiazań. Ludzie i instytucje współpracują ze sobą intensywniej i skuteczniej, kwestie dostępności dóbr i usług bytowych rozwiązywane są wspólnie dzięki komunikacji kooperacji, co trwale podnosi jakość życia mieszkańców. Obszar powiazań jest pojęciem znanym w gospodarce przestrzennej obu krajów i uznawany jest przez specjalistów w Europie za wzorcowy w zakresie pokonywania granic. Projekty powstałe w trakcie implementacji wizji stały się trwałymi elementami rzeczywistości.

Nowy obszar badawczy „Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiazań” w ramach modelowych przedsięwzięć ładu przestrzennego ma służyć temu, aby dwumiasta i inne ściśle współpracujące jednostki samorządowe w obszarze powiazań rozwijały swoją rolę jako motory i laboratoria bilateralnej współpracy i w ten sposób wpływały pozytywnie na rozwój polsko-niemieckiego obszaru powiazań.

Cel modelowego przedsięwzięcia

Poszukiwane jest do maksymalnie pięciu modelowych przedsięwzięć w polsko-niemieckim obszarze powiazań, w których tworzone są **modelowo transgraniczne struktury i procesy zintegrowanego planowania**, zawierające elementy rozwiązań w zakresie istotnych przestrzennie wyzwań występujących w jednym lub kilku z pięciu obszarów działania Wspólnej Koncepcji Przyszłości 2030:

- I. Wykorzystanie zalet policentrycznej struktury osadniczej
- II. Poprawa połączeń transportowych
- III. Inwestowanie w ludzi
- IV. Promowanie trwałego i zrównoważonego wzrostu
- V. Zabezpieczanie podstaw dla wysokiej jakości życia

Należy przy tym również poszukiwać **odpowiedzi na następujące pytania:**

- Jak pozytywne przesłanie wizji WKP 2030 może dotrzeć do ludzi w polsko-niemieckim obszarze powiazań? Jak może być ono lokalnie przełożone na praktyczne działanie?
- Jak elementy zintegrowanego planowania w polsko-niemieckim obszarze powiazań – a w szczególności w obszarze bliskiego sąsiedztwa wzdłuż Odry i Nisy Łużyckiej – mogą ułatwić życie ludzi? Jak elementy te mogą wpływać na wspólne kształtowanie wspólnego regionu i oddziaływać również poza środowiskiem lokalnym?

- Jak konkretne i skuteczne inicjatywy i projekty mogą zostać usystematyzowane, aby udało się razem trwale wykorzystywać potencjał regionu?

Wsparcie projektów

Maksymalnie pięć wybranych w ramach tego naboru przedsięwzięć modelowych otrzyma w celu rozwoju transgranicznych struktur i procesów zintegrowanego planowania dofinansowanie w **wysokości 50.000 EUR**. Zależnie od liczby zakwalifikowanych wniosków kwota dofinansowania może się zwiększyć do 80.000 EUR. Dodatkowo wnioskodawca musi zapewnić **wkład własny w wysokości 25 %**, który może być wniesiony w formie pracy własnego personelu.

Uprawnieni do składania wniosków są wyłącznie partnerzy niemieccy, którzy muszą wykazać współpracę z partnerem polskim. Partnerzy polscy mogą korzystać ze wsparcia poprzez przekazanie środków uzyskanych przez partnera niemieckiego, tzn. **zasadniczo dopuszczalne jest pośrednie dofinansowanie partnerów polskich**.

Wsparcie projektów obejmuje także **dwa warsztaty dla wybranych regionów modelowych**

- na początku roku 2021 – w celu specjalistycznego wsparcia początkowej fazy projektu,
- wiosną 2022 roku – w zakresie wybranych tematów i zagadnień, które okazały się szczególnie istotne i pilne dla danego przedsięwzięcia modelowego.

Zakończeniem przedsięwzięcia będzie **polsko-niemiecka konferencja podsumowująca**, która odbędzie się w Berlinie na początku 2023 roku. Wsparcie projektu obejmuje ponadto ciągłe pilotowanie wybranych przedsięwzięć modelowych oraz pomoc w sieciowej współpracy poprzez asystentów naukowych, m.in. w formie

- co najmniej dwóch wyjazdów studyjnych z udziałem wszystkich regionów modelowych na wydarzenia w regionach,
- bieżącego doradztwa i wsparcia regionów modelowych,
- podsumowania i zebrania wszystkich raportów rzeczowych śródkresowych i końcowych regionów modelowych,
- ciągłych działań informacyjno-promocyjnych nt. modelowych przedsięwzięć.

Warunki uczestnictwa

Wnioskodawcy muszą podać w swoich aplikacjach, **jakie transgraniczne struktury i procesy zintegrowanego planowania** będą tworzyć oraz wyjaśnić, w jaki sposób wpłyną one na realizację danych celów i wytycznych rozwoju sformułowanych w WKP 2030.

Uprawnione do składania wniosków są jednostki samorządu terytorialnego, kierujące danym przedsięwzięciem, np.:

- miasta i gminy,
- związki gmin, tzn. urzędy gmin (MV, BB), gminy zespolone (BB), związki administracji gmin (SN), wspólnoty gmin lub związki celowe gmin,
- powiaty,
- euroregiony,
- regionalne wspólnoty planistyczne (BB) lub regionalne związki planistyczne (MV, SN),
- EUWT podmiotów samorządowych.

Transgraniczne oddziaływanie projektów

Dofinansowanie otrzymać mogą tylko przedsięwzięcia modelowe, które udokumentują oddziaływanie zarówno w Niemczech jak i w Polsce lub będą w stanie wystarczająco przedstawić oddziaływanie transgraniczne.

Kryteria oceny

Złożone wnioski podlegać będą ocenie przez instytucje zapewniające dofinansowanie. Decydujące o wyborze będzie, czy dane modelowe przedsięwzięcie

- jest innowacyjne,
- jest interesujące (i w tym sensie reprezentatywne) również dla innych aktywnych podmiotów w polsko-niemieckim obszarze powiązań,
- podejmuje tematykę istotnych barier rozwojowych i wykazuje potencjał znaczącego wpływu na ich przełamanie.

Wskazane kryteria są równorzędne. Ponadto przy wyborze modelowych przedsięwzięć uwzględniony będzie geograficzny rozkład projektów, aby do implementacji włączyć jak najwięcej regionów w polsko-niemieckim obszarze powiązań.

Terminy

Ogłoszenie naboru projektów: 30 października 2020
Ostateczny termin składania wniosków: 11 grudnia 2020, godz. 23:59

Wnioski należy składać w terminie do 11.12.2020, godz. 23:59 w formie elektronicznej (skan z podpisem) mailem na adres zukunfts-konzept2030@bbr.bund.de.

Wybrane do dofinansowania przedsięwzięcia modelowe będą zobowiązane do złożenia przed podpisaniem umowy ostatecznej wersji wniosku z załącznikami i własnoręcznymi podpisami drogą pocztową.

Możliwość konsultacji dla wnioskodawców: 10 do 13 listopada 2020

W okresie do 10.11. do 13.11.2020 Instytut BBSR oraz wykonawca INFRASTRUKTUR & UMWELT Professor Böhm und Partner oferują możliwość rozmów informacyjnych i konsultacji dla zainteresowanych wnioskodawców. Wszystkie rozmowy informacyjne i konsultacje prowadzone będą w formie wideokonferencji. Po tym okresie istnieje możliwość dalszych konsultacji telefonicznych.

Prosimy o zgłaszanie zainteresowania rozmowami konsultacyjnymi do pana Dirka Gebhardta (dirk.gebhardt@bbr.bund.de) lub do pana Christiana Geringa (christian.gering@iu-info.de).

Ostateczny termin składania wniosków: 11 grudnia 2020, godz. 23:59
Decyzja o wyborze dofinansowanych projektów: do końca 2020 roku

Informacje kontaktowe

Ogłaszający nabór

Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat (BMI)
(Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny)

Osoba do kontaktu w BMI

Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat
Referat H III 3 – Europäische Raumentwicklungspolitik / Territorialer Zusammenhalt
(Europejska polityka rozwoju przestrzennego / Spójność terytorialna)
dr Daniel Meltzian

Monitoring naukowy

Bundesinstitut für Bau-, Stadt- und Raumforschung im Bundesamt für Bauwesen und Raumordnung
(Federalny Instytut ds. Badań Budownictwa, Miast i Przestrzeni w Federalnym Urzędzie ds.
Budownictwa i Ładu Przestrzennego)
Referat I 3 – Europäische Raum- und Stadtentwicklung
Deichmanns Aue 31-37, D-53179 Bonn
Dirk Gebhardt
E-Mail: dirk.gebhardt@bbr.bund.de, zukunfts-konzept2030@bbr.bund.de

Asystent naukowy

INFRASTRUKTUR & UMWELT
Professor Böhm und Partner
Gregor-Mendel-Str. 9, D-14469 Potsdam
Martin Reents, Christian Gering
E-Mail: christian.gering@iu-info.de
Telefon: +49 331 505 81 0

Wszystkie informacje na temat Modelowego przedsięwzięcia ładu przestrzennego (MORO) „Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiązań”, niniejszego naboru projektów oraz dokumentacji wniosku znajdują Państwo w polsko-niemieckim portalu gospodarki przestrzennej
www.kooperation-ohne-grenzen.de
www.kooperacja-bez-granic.pl